

Въ мѣнастиря калугеритѣ навѣрно служатъ служба, защото извъртѣ отъ гората се дочува до ухото многогласното, печалното носово пѣние. При входа има само единъ привратникъ, столѣтенъ старецъ съ глава и брада бѣли като снѣгътъ на Шипченскитѣ височини. Шестдесетъ години той пази при вратата, много той помняше, но малко говореше. Той пусна новодошлийтъ, не попита нито за името му, нито за родината, кой е и отъ кждѣ иде, а само показа съ ржката си стѣлбата, която водѣше горѣ. Мѣнастиря бѣше построенъ на земята, а църквата въ пещерата. Олтарьтъ и храма сж ярко освѣтени; по стѣнитѣ и подъ свода пламтятъ восчени свѣщи и гори масло въ кандилата. По сръдбата има гробъ. Четиридесетъ и четири монаха и игумена струватъ земни поклони, молятъ се и въспѣватъ псалми Прѣдвѣчному.

Вѣйводата се кланя до земята и горѣщо се моли отъ всичкото си сърдце

Службата се свърши; монаситѣ се дигнаха отъ мѣстата си, а вѣйводата все още се моли. Монаситѣ го виждатъ за пръвъ пжтъ, но се досѣщатъ кой е той, защото до тѣхъ е вече пристигнало извѣстието за онова, което се случило на Дунава, въ Шашмановий Свищовъ. Наконецъ вѣйводата стана, и всички излѣзаха изъ църквата.

Първий въпросъ на вѣйводата бѣше: за чия душа се моляхте?

Игумена, величавъ старецъ, отговори съ тихъ гласъ:

— За васъ, за ония които умрѣха и за ония които останаха да живѣятъ на свѣта.

— Ами какъ се научихте?

— На насъ всичко е извѣстно.

— Прѣподобний отче, ний идяхме при васъ не за панахида, но да молимъ да ни помогните да живѣемъ, да живѣемъ на свобода, като Българи.

— Ний нищо не можемъ да ви дадемъ: Богъ да ви е на помощ! Помози вамъ Боже!

— Богъ нѣма да помогне, ако не спомогнатъ Българитѣ